

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2019-05-02

§ 125

**Ägarpolicy i Uppsala kommun
KSN-2019-1593****Beslut**

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna ny ägarpolicy för Uppsala kommun i enlighet med bilaga 1.**Sammanfattning**

Uppsala kommuns nuvarande ägarpolicy är från 2005 och behöver uppdateras. Ägarpolicyn är det grundläggande styrinstrument som kommunfullmäktige antar för styrning av de kommunägda bolagen.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 4 april 2019.

Uppsala Stadshus AB:s förslag den 23 april 2019 § 20.

PROTOKOLLSUTDRAG

Sammanträdesdatum: 2019-04-23

§ 20

**Ägarpolicy för Uppsala kommun
USAB-2018/37****Beslut**

Uppsala Stadshus AB föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna ny ägarpolicy för Uppsala kommun i enlighet med **bilaga 1**.

Uppsala Stadshus AB:s styrelse beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut enligt ovan,

att godkänna Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun i enlighet med **bilaga 2**.**Sammanfattning**

Uppsala kommuns nuvarande ägarpolicy är från 2005 och behöver uppdateras. Ägarpolicyn är det grundläggande styrinstrument som kommunfullmäktige antar för styrning av de kommunägda bolagen.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag med redaktionella ändringar mot avslag och finner att styrelsen beslutar att bifalla detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 4 april 2019.

Handläggare
Eva Hermansson Flodin
Bisera Jusufbasic

Datum
2019-04-04

Diarienummer
USAB 2018-37

Styrelsen för Uppsala Stadshus AB

Ägarpolicy för Uppsala kommun

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige

att godkänna revidering av ägarpolicy för Uppsala kommun i enlighet med **bilaga 1**.

Uppsala Stadshus AB:s styrelse föreslås för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut enligt ovan, besluta

att godkänna Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun i enlighet med **bilaga 2**.

Ärendet

Nuvarande ägarpolicy är från 2005 och behöver uppdateras. Det grundläggande styrinstrument som kommunfullmäktige antar för styrning av kommunägda bolag är ägarpolicy.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och de föreslagna styrdokumenterna har kvalitetssäkrats med dotterbolagens ledningar och styrelser. Innehållet i styrdokumenterna har stämts av med kommunrevisionen.

Föredragning

Den reviderade ägarpolicyen tillsammans med framtagna riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun syftar till att tydliggöra och underlätta bolagsstyrningen.

I den framtagna ägarpolicy, se **bilaga 1**, redogörs för tillämpliga regelverk för styrning av kommunägda bolag. Som komplement till ägarpolicyen har Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun tagits fram, se **bilaga 2**. Riktlinjerna redogör för tillämpliga ramverk och

principfrågor avseende styrning av kommunägda bolag samt beskriver rollfördelning mellan kommunen som ägare och bolagen.

Ägarpolicyn och dess riktlinjer ska tillämpas av Uppsala kommuns helägda bolag. I övriga hel- eller delägda bolag eller andra associationsformer där Uppsala kommun är ägare, ska kommunen verka för att dessa styrdokument tillämpas i sin helhet eller i tillämpliga delar.

Stödmaterial till ägarpolicyn och dess riktlinjer har också tagits fram. Stödmaterialiet är i form av en rutin och mallar, se **bilaga 3**.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna ägarpolicyn medför inga ekonomiska konsekvenser

Joachim Danielsson

Verkställande direktör, Uppsala Stadshus AB

Uppsala kommun
Policy

Datum:
2019-04-29

Diarienummer:
KSN-2019-1593

Handläggare:
Eva Hermansson Flodin
Bisera Jusufbasic

Version/DokumentID:

Ägarpolicy för Uppsala kommun

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Omfattning.....	3
Uppsala kommun som aktiv ägare	3
Kommunal verksamhet i bolagsform	4
Lagbestämmelser och krav	4
Kommunallagens krav.....	4
Offentlighetsprincipen.....	4
Lagen om offentlig upphandling	5
Ansvar och spridning	5
Uppföljning	5
Relaterade dokument.....	5

Inledning

Kommunala bolag bildas eller förvärvas genom beslut av kommunfullmäktige. Uppsala kommuns bolag representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för. Därför är det viktigt att kommunens överordnade roll är tydligt markerad i styrningen av de kommunala bolagen.

Syfte

Det grundläggande styrinstrument som kommunfullmäktige antar för styrning av kommunägda bolag är ägarpolicy. Förutom att gagna demokratiska och ekonomiska intressen ska en ägarpolicy bidra till att skapa förutsättningar för en väl sammanhållen kommunal organisation och optimalt utnyttjande av de kommunala resurserna. Detta sker genom samarbete och samordning dels inom bolagskoncernen, dels med övriga kommunala verksamheter i förvaltningsform.

Syftet med ägarpolicy är att förtydliga det gemensamma regelverket för bolagsstyrning inom Uppsala kommunkoncern samt att fastslå rollfördelning mellan kommunen som ägare och bolagen.

Omfattning

Ägarpolicy redogör för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrning av kommunägda bolag. Policy ska tillämpas av Uppsala kommuns helägda bolag. I delägda bolag och andra associationsformer där Uppsala kommun är ägare, verkar kommunen för att ägarpolicy ska tillämpas i sin helhet eller i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Som komplement till ägarpolicy finns gemensamma och särskilda ägardirektiv samt *Riktlinje för bolagsstyrning inom Uppsala kommun* med tillhörande stödmaterial i form av mallar och vägledning. Riktlinjen förtydligar styrelsens roll och ansvar i bolagen.

Uppsala kommun som aktiv ägare

Kommunägda bolag ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förutsättningar att utvecklas. Bolagen ska agera med utgångspunkt i att skapa såväl kommun- som koncern- och medborgarnytta. Bolagen måste, förutom aktiebolagslagen (ABL), även leva upp till kommunallagens (KL) regelverk om god ekonomisk hushållning så att inte finansieringen av välfärden skjuts över till kommande generationer. Reglerna om god ekonomisk hushållning i kommunallagen gäller för all kommunal verksamhet, oavsett i vilken juridisk form den bedrivs. Det finns ett allmänintresse av öppenhet och ansvarstagande samt förväntan på att kommunägda bolag ska agera föredömligt inom sitt respektive verksamhetsområde och i övrigt agera på ett sätt som skapar allmänhetens förtroende.

Med stöd av bestämmelserna i kommunallagen har Uppsala kommun valt att bedriva viss kommunal verksamhet i aktiebolagsform. Sedan 1995 har de flesta av de av Uppsala kommuns helägda bolag varit inordnade i en bolagskoncern, med Uppsala

Stadshus AB som moderbolag. Moderbolaget, som är ett holdingbolag, ägs till hundra procent av Uppsala kommun. Det är genom moderbolaget som kommunen utövar sitt ägarskap i dotterbolagen. Uppsala kommun ska utöva styrning av de kommunala bolagen i syfte att maximera samhällsnyttan genom att erbjuda hållbara och kostnadseffektiva lösningar till högsta kvalitet.

Kommunal verksamhet i bolagsform

En kommun kan bedriva verksamhet i bolagsform, i syfte att tillföra kommun- och medborgarnytta inom ett definierat område. Verksamheten i ett kommunalt bolag ska som huvudregel alltid tillgodose ett kommunalt intresse. De kommunala bolagen är bundna av vissa regler som inte gäller för privata bolag.

Lagbestämmelser och krav

För såväl kommunägda som privatägda aktiebolag gäller aktiebolagslagen (2005:551) som övergripande ramverk.

Kommunallagen gäller inte för aktiebolag. Den gäller för kommunen när kommunen bildar, äger och styr bolagen. Detta innebär att ägarstyrning i de kommunala bolagen, till skillnad från andra företag, måste ske med utgångspunkt från både aktiebolagslagen och kommunallagen. Kommunallagen är inte överordnad aktiebolagslagen, vilket även återspeglas i ägarstyrningen och i styrmodellen.

Kommunallagens krav

Kommunens direkt eller indirekt helägda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. KL om inte annat följer av lag.

Grundläggande är den så kallade kommunala kompetensen, vad en kommun överhuvudtaget får ägna sig åt. Någon annan verksamhet är inte tillåten i ett kommunalt bolag. I den kommunala kompetensen ligger även en skyldighet att tillse att bolagen följer grundläggande kommunalrättsliga principer om likställighet, självkostnad och lokalisering samt retroaktivitetsförbudet.

Likställighetsprincipen innebär att kommuner ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för annat.

Självkostnadsprincipen innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandhåller.

Lokaliseringsprincipen innebär att en kommunal verksamhet måste vara knuten till kommunens medlemmar eller dess geografiska område.

Retroaktivitetsförbudet innebär att beslut med tillbakaverkande kraft, till nackdel för kommunmedlemmarna, inte får fattas.

Offentlighetsprincipen

Enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 2 kap. 3 §, jämställs kommunala bolag i vilka kommunen förfogar över mer än hälften av aktierna, med myndighet. Det innebär att regler om allmänna handlingars offentlighet, som finns i

Tryckfrihetsförordningen 2 kap. och de begränsningar som kan följa av offentlighets- och sekretesslagen, gäller även för dessa bolag.

Det är viktigt att uppmärksamma att endast reglerna i offentlighets- och sekretesslagen kan utgöra grund för att vägra utlämna en handling som är allmän.

Det är också viktigt att uppmärksamma att anställda i kommunala bolag har meddelarskydd, vilket innebär rätt att i publiceringssyfte, lämna sekretessbelagda uppgifter till media, utan att detta leder till straff- eller skadeståndsansvar för den anställda. Vidare är det förbjudet att efterforska vem som har lämnat ut sådana uppgifter. Dessa regler gäller dock inte för styrelseledamöter, suppleanter för dessa eller för verkställande direktörer.

Lagen om offentlig upphandling

Enligt upphandlingsreglerna¹ jämföras de kommunala bolagen med så kallade upphandlande myndigheter. Det innebär att bolagen måste tillämpa de regler som lagarna innehåller, på samma sätt som kommunens förvaltningar. I det fall Uppsala kommuns fullmäktige har fattat beslut som ger mer ingående regler än lagen ställer, ska kommunala bolag följa fullmäktiges beslut.

Ansvar och spridning

Alla politiker och tjänstepersoner ansvarar för att säkerställa att policyn systematiskt implementeras i respektive verksamhet. Ytterst ansvarar bolagsstyrelser för att policyn implementeras. Vid behov kan bolag ta fram riktlinjer för att mer konkret beskriva hur arbetet ska utföras inom respektive organisatorisk enhet. Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att stödja bolag i arbetet.

Uppföljning

Kommunstyrelsen följer årligen upp stadshuskoncernens följsamhet till policyn utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Relaterade dokument

Följande dokument kompletterar ägarpolicyn:

- Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun
- Rutin för bolag inom Uppsala kommun
- Mall för bolagsstyrningsrapport
- Mall för kommunstyrelsens instruktion till ägarombud

¹ Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF), lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK) samt lagen (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

Uppsala kommun
Riktlinje för bolagsstyrning

Datum:
2019-04-29

Diarienummer:
KSN-2019-1593

Handläggare:
Eva Hermansson Flodin
Bisera Jusufbasic

Version/DokumentID:

Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Omfattning.....	3
Besluts- och bolagsorgan i kommunala bolag	3
Kommunfullmäktige	4
Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen	4
Kommunstyrelsen	4
Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	4
Bolagsorgan enligt aktiebolagslagen	5
Bolagsstämma	6
Ordinarie bolagsstämmor - årsstämmor	6
Extra bolagsstämmor.....	6
Ägarombud och instruktioner till ägarombud	6
Styrelse.....	7
Arbetstagarrepresentation i styrelsen	7
Verkställande direktören	7
Revisor.....	8
Lekmannarevisorer	8
Ägarstyrningsverktyg.....	8
Bolagsordning.....	8
Ägardirektiven	9
Informell styrning	9
Ansvar och spridning.....	9
Uppföljning	9
Relaterade dokument.....	10

Inledning

Kommunala bolag bildas eller förvärvas genom beslut av kommunfullmäktige. Uppsala kommuns bolag representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för. Därför är det viktigt att kommunens överordnade roll är tydligt markerad i styrningen av de kommunala bolagen. Det grundläggande styrinstrument som kommunfullmäktige antar för styrning av kommunägda bolag är ägarpolicy.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att förtydliga och konkretisera det gemensamma regelverket för bolagsstyrning inom Uppsala kommunkoncern samt att beskriva rollfördelning mellan kommunen som ägare och bolagen som anges i ägarpolicy. Riktlinjen är ett komplement till ägarpolicy.

Omfattning

Riktlinjen redogör för tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrning av kommunägda bolag. Riktlinjen ska tillämpas av Uppsala kommuns helägda bolag, i delägda bolag och andra associationsformer där Uppsala kommun är ägare, verkar kommunen för att riktlinjen ska tillämpas i sin helhet eller i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Som komplement till riktlinjen finns gemensamma stödmaterial i form av mallar och vägledning.

Besluts- och bolagsorgan i kommunala bolag

Kommunallagen gäller när kommunen bildar, äger och styr ett aktiebolag. I ett aktiebolag där kommunen innehar alla aktier gäller bestämmelserna i 10 kap. 3 § KL.

Bestämmelserna anger att kommunfullmäktige ska:

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna, som utgör ram för verksamheten, anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Dessa bestämmelser är de formella styrinstrument som kommunallagen har definierat för kommunfullmäktige. Utöver de bestämmelserna kan varje kommun fastställa andra styrdokument såsom övergripande planer, policies, program och riktlinjer som generellt gäller för all kommunal verksamhet.

Kommunfullmäktige

Uppsala kommun är, genom kommunfullmäktige, ägare av kommunens bolag. Enligt kommunallagen fastställer kommunfullmäktige ändamål för bolagsverksamhet och ser till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna anges i bolagsordningen. Fullmäktige utser samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor i direkt och indirekt helägda bolag.

Trots att bolagsstämma är det högsta beslutande organ i ett aktiebolag kan vissa ägarfrågor, ur ett kommunalrättsligt perspektiv, vara av sådan principiell beskaffenhet att de måste beslutas av kommunfullmäktige.

Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen

Bolagsstyrelsen ska i vissa ärenden inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande/godkännande innan beslut fattas. Exempel på sådana ärenden är:

- Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet
- Ändring av aktiekapitalet
- Fusion eller klyvning av företag (fission)
- Förvärv eller bildande av indirekt ägda bolag, oavsett värde. Detta gäller även fastigheter som paketeras i bolagsform.
- Förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheterna i övrigt
- Förvärv eller avyttring av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Införande och ändring av avgiftstaxor
- Strategiska investeringar som innebär en ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde
- Större investeringar som väsentligt påverkar kommunens ekonomi och/eller medför en risk för kommunen

Varje ärendes karaktär ska prövas av bolagsstyrelsen. Om tveksamheten uppstår om ett ärende är av sådan beskaffenhet att ställningstagande från kommunfullmäktige ska inhämtas, ska ärendet underställas moderbolagets styrelse som avgör i frågan.

Ärenden som ska avgöras av kommunfullmäktige bereds alltid av kommunstyrelsen och ska gå via moderbolagets styrelse innan de tas vidare till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen

Av kommunlagen framgår att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunens verksamheter, även över hel- och delägda bolags verksamhet.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska ha löpande uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Kommunstyrelsen kan inte förlägga ansvaret för uppsikten av kommunala bolag på moderbolaget, Uppsala Stadshus AB.

Kommunstyrelsen uppfyller inte heller sin uppsiktsplikt genom att kommunstyrelsens ledamöter också är ledamöter i bolagsstyrelsen.

Av 28 § i Uppsala kommuns Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder framgår att kommunfullmäktige delegerat följande till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen ska:

1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
2. ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,
3. ansvara för regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och företagsledningarna,
4. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3-7 §§ kommunallagen är uppfyllda beträffande de företag som kommunen äger eller har intresse i,
5. årligen, senast den sista maj i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister föreligger, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder,
6. svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolagsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Kommunstyrelsens ställningstagande sker inför bolagens årsstämmor och ställningstaganden utgör grunden till instruktioner som lämnas till ägarombuden (se nedan under rubriken Ägarombud). Underlag till kommunstyrelsens beslut rörande uppsiktsplikt i respektive bolag utgörs dels av bolagsstyrningsrapport, dels av lekmannarevisorernas granskningsrapport för det avslutade räkenskapsåret.

Om kommunstyrelsen finner att bolagets verksamhet inte varit förenlig med kommunens avsikt såsom det uttrycks i bolagsordningen, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsens ställningstagande ska redovisas på närmast följande kommunfullmäktigesammanträde.

Bolagsorgan enligt aktiebolagslagen

Grunden för bolagsstyrning är de aktiebolagsrättsliga bolagsorganen och deras funktion i bolaget. Av aktiebolagslagen följer att det i bolaget finns tre beslutsorgan: bolagsstämman, styrelse och verkställande direktör, vilka står i ett hierarkiskt förhållande till varandra. Det ska också finnas kontrollorgan, en auktoriserad revisor, som utses av bolagsstämman och minst en lekmannarevisor som väljs av kommunfullmäktige.

Bolagsstämma

Det forum där aktieägarnas inflytande utövas är bolagsstämman, som är aktiebolagets högsta beslutande organ. Uppsala kommun representeras vid bolagsstämma av ägarombud som väljs av kommunfullmäktige. Bolagsstämmor i Uppsala kommuns helägda bolag ska senast hållas i enlighet med vad som anges i bolagsordningen.

Ordinarie bolagsstämmor - årsstämmor

Ordinarie bolagsstämmor (årsstämmor) är öppna, vilket innebär att allmänheten har tillträde till stämmorna. Allmänheten har dock inte yttrande- eller frågerätt. Kallelse skickas till bolagsstyrelse, revisorer och lekmannarevisorer samt moderbolagets styrelse. Ledamöter i kommunfullmäktige i Uppsala kommun har närvaro- och yttranderätt på bolagsstämma i direkt eller indirekt helägda bolag. Årsstämmorna för samtliga dotterbolag i Stadshuskoncernen hålls vanligtvis under en och samma dag, "stämmodagen". Även årsstämmor i underkoncerner (dotterdotterbolagen) hålls på stämmodagen. Uppsala Stadshus AB:s årsstämma hålls efter att stämmorna i dotterbolagen har hållits.

Extra bolagsstämmor

Extra bolagsstämmor hålls i allmänhet per capsulam, det vill säga som så kallade "pappersstämmor". I direkt anslutning till kommunens beslut om mål och budget ska extra bolagsstämma hållas där anmälan sker av beslutade ägardirektiv, ekonomiska mål och bolagsspecifika uppdrag. På motsvarande sätt anmäls kommunfullmäktiges nyval av ledamöter i bolagsstyrelser genom att hålla en extra bolagsstämma per capsulam.

Ägarombud och instruktioner till ägarombud

Kommunens ägarombud och ersättare för ägarombud i samtliga bolag utses av kommunfullmäktige. Instruktion till ägarombuden i dotterbolagen (och dotterdotterbolagen) ska ges inför varje årsstämma, dock senast under mars månad efter räkenskapsårets slut. Det är kommunstyrelsen som lämnar instruktion till ägarombud i såväl helägda som delägda dotterbolag.

Instruktioner till ägarombud i respektive bolag lämnas i samband med att kommunstyrelsen tar ställning till om bolagets verksamhet som bedrivits under gångna kalenderåret varit förenlig med kommunens ändamål och de kommunala befogenheterna så som uttrycks i bolagsordningen (kommunstyrelsens uppsiktsplikt). Om kommunstyrelsen finner att bolaget agerat förenligt med det som uttrycks i bolagsordningen ska instruktionen till ägarombudet lämnas enligt nedan:

att ge ägarombudet som instruktion på årsstämman i XXX AB att fatta beslut i enlighet med revisionsberättelsen som lämnas på stämman

En mall för styrelsens instruktion till ägarombud finns. Se relaterade dokument.

Ägarombud ansvarar för att bevaka att ägardirektiv som kommunfullmäktige har beslutat om antas på respektive bolagsstämma.

Styrelse

Bolagsstyrelsens ansvar för bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan styrelsen och verkställande direktören framgår av aktiebolagslagen. Bolagsstyrelsen ser till att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande håller sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar. Styrelsen är skyldig att löpande eller på eget initiativ informera moderbolagets styrelse om väsentliga händelser i verksamheten samt i frågor som eventuellt kan bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande.

Styrelseledamöter i Uppsala kommuns kommunala bolag utses av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges styrelseval anmäls därefter på en bolagsstämma för att valen ska vara aktiebolagsrättsligt giltiga.

Styrelsen fastställer årligen en skriftlig arbetsordning för sitt arbete och en skriftlig instruktion för den verkställande direktören med arbetsfördelning dessa sinsemellan. Firmateckningsrätten utövas av två personer i förening, vilket även framgår av bolagsordningen för samtliga av Uppsala kommun helägda bolag.

Bolagsstyrelserna utvärderar årligen sitt eget arbete och verkställande direktörens insatser. Utvärderingen anmäls till moderbolagets styrelse. Moderbolaget kan efter behov samordna årliga styrelseutvärderingar för samtliga dotterbolag.

Bolagsstyrelsen avger årligen en bolagsstyrningsrapport över det gångna verksamhetsåret. I bolagsstyrningsrapporten redogör styrelsen bland annat för hur bolaget arbetat med ägardirektiv, uppdrag och andra uppsatta mål, vilka ärenden som styrelsen behandlat samt hur samarbete med verkställande direktören och revisorer har fungerat. Bolagsstyrningsrapporten utgör, tillsammans med lekmanarevisorernas rapport, underlag för kommunstyrelsens beslut i frågan om uppsiktsplikten. Bolagsstyrningsrapporten översänds till moderbolaget senast första veckan i mars efter kalenderårets slut och anmäls därefter till kommunstyrelsen.

Styrelseprotokoll från dotterbolagen anmäls till moderbolagets styrelse så snart protokolljustering har skett. Styrelseprotokollen publiceras i PDF-format på bolagets och/eller kommunens webbsida.

Styrelsen beslutar om vem i bolaget som ska ha rätt att avgöra om en handling ska utlämnas. Beslutanderätten bör tilldelas verkställande direktören i bolaget.

Arbetsstagarrepresentation i styrelsen

Lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även för kommunägda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetsstagarrepresentation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och underrättar skriftligen bolagsstyrelsen om detta. Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Överenskommelsen sker skriftligen och registreras hos respektive bolag.

Verkställande direktören

Styrelsen utser och entledigar verkställande direktör. Rekrytering av verkställande direktör sker efter samråd med kommunstyrelsens presidium och stadsdirektören, i

enlighet med *Riktlinjer för rekryteringsprocessen av verkställande direktör i i helägda dotterbolag i Stadhuskoncernen*.

Verkställande direktören verkar för att kommunens ändamål med verksamheten, så som de kommer till uttryck i bolagsordningen, ägardirektiv och styrelsebeslut förverkligas.

Verkställande direktören sköter den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar, förser styrelsen med information om bolaget och dess verksamhet och med de underlag som styrelsen behöver för sitt arbete.

Verkställande direktören har även rätt att teckna bolagets firma för den löpande förvaltningen.

Revisor

Revisionsfunktionen kontrollerar att de förvaltande organen, styrelsen och verkställande direktören, på ett fullvärdigt sätt tillvaratar bolagets intressen och avger en rättvisande årsredovisning. Revisionen tar till vara inte enbart ägarintressen utan såväl borgenärernas som samhällsintressen.

Bolagsstämman utser i enlighet med aktiebolagslagen en auktoriserad revisor.

Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorns uppgifter i kommunala bolag framgår av aktiebolagslagen. Lekmannarevisorer avger årligen en granskningsrapport. Granskningsrapporten omfattar utvärdering av verksamhetens ändamål, om den sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen är tillfredställande. Rapporten lämnas till årsstämma och kommunfullmäktige, men dessförinnan även till kommunstyrelsen. Lekmannarevisorerens granskningsrapport utgör tillsammans med bolagsstyrelserapporten underlag till kommunsstyrelsens ställningstagande i fråga om uppsiktsplikten.

Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning av all verksamhet i kommunen, vilket inkluderar bolagen. Det är lekmannarevisorer som genomför granskningen. Det är kommunfullmäktige som utser lekmannarevisorer i Uppsala kommuns ägda bolag. Lekmannarevisorererna väljs bland de förtroendevalda i Kommunrevisionen. Bolagen håller därefter bolagsstämma där kommunfullmäktiges val av lekmannarevisorererna anmäls och blir därmed även aktiebolagsrättsligt bindande.

Ägarstyrningsverktyg

Kommunens formella redskap för ägarstyrning i helägda kommunala bolag består, förutom av dessa riktlinjer, av en ägarpolicy, en rutin för bolagsstyrning, bolagsordningar, särskilda ägardirektiv med ekonomiska mål och ägardirektiv i form av särskilda uppdrag.

Bolagsordning

Ägarens syfte med bolagets verksamhet anges i bolagsordningen. Bolagsordning i kommunala bolag får ändras endast genom beslut av kommunfullmäktige.

Ägardirektiven

Ägardirektivens syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för kommunen att följa verksamheten. Den formella ägarstyrningen sker genom att kommunfullmäktige utfärdar särskilda ägardirektiv som därefter anmäls på bolagsstämman. Ägardirektiven riktas till bolagsstyrelsen och till verkställande direktören. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa ägardirektiven.

Kommunfullmäktige kan även ge bolagen ägardirektiv i form av särskilda uppdrag som kan sträcka sig över ett eller flera år. Uppdragen kopplas till de inriktningsmål som fastställs årligen för all kommunal verksamhet.

Kommunfullmäktige ger även ägardirektiv i form av beslut om ekonomiska mål för respektive verksamhet. Ägarens syfte med att fastställa ekonomiska mål är att säkerställa värdeskapande genom att styrelsen och företagsledningen arbetar mot långsiktiga och realistiska mål för att uppnå mest optimalt resultat ur ett kostnads-, hållbarhets- och riskperspektiv.

Ägardirektiven, särskilda uppdrag och ekonomiska mål fastställs årligen inom ramen för kommunens Mål och budget och beslutas av kommunfullmäktige. Mål och budget omfattar en treårsperiod, ett budgetår och plan för två efterföljande år.

Inom ramen för uppföljning av ägardirektiven ska varje helägt bolag i sin bolagsstyrningsrapport redogöra för hur bolaget utvecklas i förhållande till ägarens intentioner. Uppföljning av ägardirektiv och ekonomiska mål samt ägardirektiv i form av särskilda uppdrag kopplade till fastställda inriktningsmålen sker årligen i samband med avrapportering av årsbokslut.

Informell styrning

Den formella styrningen genom exempelvis bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräckligt för ett aktivt ägarskap. Som komplement till skriftliga styrdokument sker bolagsstyrning genom möten mellan bolagsstyrelse och kommunstyrelsen (ägardialog) samt på tjänstepersonnivån löpande under året. Mål att styra mot måste upprättas tillsammans och i samråd med bolagen, så att bolagen ska kunna ta ansvar för de uppdrag som i samförstånd lagts på dem.

Ansvar och spridning

Alla politiker och tjänstepersoner ansvarar för att säkerställa att riktlinjen systematiskt implementeras i respektive verksamhet. Ytterst ansvarar bolagsstyrelser för att riktlinjen implementeras. Vid behov kan bolag ta fram riktlinjer för att mer konkret beskriva hur arbetet ska utföras inom respektive organisatorisk enhet. Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att stödja bolag i arbetet.

Uppföljning

Kommunstyrelsen följer årligen upp stadshuskoncernens följsamhet till riktlinjen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Relaterade dokument

Följande dokument kompletterar riktlinjen:

- Ägarpolicy för Uppsala kommun
- Rutin för bolag inom Uppsala kommun
- Mall för bolagsstyrningsrapport
- Mall för kommunstyrelsens instruktion till ägarombud

Uppsala kommun
Rutin för bolagsstyrning

Datum:
2019-04-29

Diarienummer:
KSN-2019-1593

Handläggare:
Eva Hermansson Flodin
Bisera Jusufbasic

Version/DokumentID:

Rutin för bolagsstyrning inom Uppsala kommun

Innehåll

Syfte	3
Omfattning.....	3
Kommunkoncernen - koncerntänkande.....	3
Hållbart företagande	3
Den operativa bolagskoncernen (ledningen)	4
Tvisteförfarande.....	4
Rapportering till moderbolaget.....	4
Externa rapporter.....	5
Årsredovisning	5
Redovisning enligt transparenslagen.....	5
Hållbarhetsrapport.....	6
Särredovisning av monopol- och konkurrensutsatt verksamhet	6
Principer för publicering av externa rapporter	6
Ärendehantering	6
Rutiner kring hantering av valärenden	7
Rutiner kring hantering av kommunfullmäktige fastställda ägardirektiv	7
Relaterade dokument.....	7

Syfte

Syftet med rutin för bolagsstyrning inom Uppsala kommun är att samla ihop och ge information om hur arbete och samarbete sker i och mellan kommunala bolag. Rutinen omfattar bland annat de grundläggande utgångspunkterna för de kommunala bolagens verksamheter, hur rapporteringen sker till moderbolaget och hur rapporterna ska publiceras. Dokumentet är ett stöd för bolagen i det dagliga arbetet och ger en överblick över de vanligaste rutiner som gäller för bolagen i Uppsala kommun. Rutinen är ett komplement till gällande regelverk kring redovisningen och ägarpolicy för Uppsala kommun.

Omfattning

Rutinen ska tillämpas i bolag med kommunalt majoritetsägande. I övriga bolag där kommunen är delägare ska kommunen föra en dialog med övriga aktieägare för att rutinerna ska kunna tillämpas. Det är styrelsen och verkställande direktör i respektive kommunalt bolag som har ansvar för bolagets redovisning och rapportering samt att bolaget följer gällande regelverk och dessa rutiner.

Rutinen gäller för bolag inom Uppsala kommun. Rutinen ska tillämpas enligt principen ”följ eller förklara”, vilket innebär att avvikelser från denna rutin ska förklaras.

Kommunkoncernen - koncerntänkande

Verksamheten i bolagen är kommunal, har tillkommit på kommunala initiativ och har kommunen som huvudman. Med denna utgångspunkt är det naturligt att uppfatta kommunkoncernen, nämnder och bolag, som en enhet. Detta synsätt utgör grunden för ett koncerntänkande som fokuserar på det som gagnar kommunen i dess helhet och inte det som gagnar enbart enskilda nämnder eller bolag i koncernen. Därför är det rimligt att nämnder och bolag behandlas likartat i alla väsentliga avseenden. Styrdokument, som till exempel policys och riktlinje, som beslutas av Uppsalas kommunfullmäktige gäller för kommunens hela verksamhet, såväl nämnder som bolag.

Styrning och kontroll av kommunägda bolag som agerar på konkurrensutsatt marknad måste samtidigt ske på ett sådant sätt att bolagen bereds möjligheter att bedriva sina verksamheter på likvärdiga villkor som andra företag i den aktuella branschen.

Hållbart företagande

Utgångspunkten för ett hållbart företagande är att kommunala bolag bedriver sin verksamhet på ett sätt som gynnar hållbar utveckling. Detta kan uppnås genom att balansera och förena en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Kommunala bolag förväntas agera föredömligt inom sitt respektive område och i övrigt agera på ett sådant sätt att de har allmänhetens förtroende. Vägledande för detta arbete är de av Uppsala kommunfullmäktige antagna policier, program och riktlinje inom olika hållbarhetsområden.

Det är av särskild vikt att kommunala bolagen bland annat arbetar med följande:

- En sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor. Bolagen ska aktivt arbeta med jämställdhets- och jämlikhetsfrågor
- En minskad klimat- och miljöpåverkan
- En god affärsetik och aktivt antikorrupsionsarbete
- Transparens i sitt agerande
- Samarbete, med såväl interna (andra kommunala bolag och nämnder inom Uppsala kommun) som med externa samarbetsparter och samhällsintressenter för att främja kunskapsöverföring och hållbar utveckling

Den operativa bolagskoncernen (ledningen)

Uppsala kommun har valt att leda och samordna sina helägda bolag inom en koncern med Uppsala Stadshus AB som koncernmoder.

Moderbolaget ansvarar, under kommunstyrelsens uppsikt, för att verksamheten i de kommunala bolagen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med Uppsala kommuns ägarpolicy samt enligt utfärdade ägardirektiv. Moderbolaget ska utöver detta utgöra rådgivande part till de kommunala bolagen i de frågor som kan bli föremål för fullmäktiges ställningstagande avseende frågor av principiell beskaffenhet eller i andra frågor av större vikt. Den löpande förvaltningen i moderbolaget utförs av verkställande direktören.

Samtliga helägda dotterbolag i Stadshuskoncernen omfattas av kapitaltäckningsgarantin, som innebär att moderbolaget garanterar att det egna kapitalet i respektive dotterbolag alltid uppgår till minst bolagets aktiekapital. Styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för att den operativa verksamheten i respektive bolag bedrivs i enlighet med bolagets ändamål och fullmäktiges ägardirektiv samt övriga krav som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.

Kommunstyrelsen, genom styrelsen för Uppsala Stadshus AB, genomför dialoger med samtliga bolagsstyrelser i frågor som är väsentliga för kommande mål- och budgetperiod. Styrelsen för Uppsala Stadshus AB kan utse en eller flera ledamöter att tillsammans med verkställande direktören föra ägardialoger med dotterbolagen.

Twisteförfarande

Vid tvister mellan kommunens bolag och nämnder eller kommunala bolagen emellan ska parterna genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd inte kan uppnås ska parterna, utan onödigt dröjsmål, hänskjuta frågan till moderbolagets styrelse för särskilt förlikningsförfarande. Bolagen är skyldiga att följa denna ordning.

Rapportering till moderbolaget

Kommunstyrelsens roll som förträdare för ägaren (kommunfullmäktige) innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagens

strategier och mål, hur överenskommelser med kommunens övriga verksamhet hanteras samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledningen.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel *Mål och uppdrag för nämnder och styrelser*). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB:

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget och prognos för verksamheten,
3. pågående och planerade investeringar,
4. ställande av säkerheter,
5. underlag till ärendeberedning vid planerat bildande/avveckling av bolag,
6. underlag till ärendeberedning vid planerat köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
7. underlag till ärendeberedning vid planerat köp eller försäljning av fast egendom,
8. månadsrapportering
9. års- och delårsbokslut
10. bolagsstyrningsrapport för varje verksamhetsår samt
11. styrelseprotokoll

Externa rapporter

Bolag med kommunalt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, exempelvis aktiebolagslagen, bokföringslagen och årsredovisningslagen. De kommunala bolagens externa rapportering omfattar årsredovisning, delårsrapporter och i vissa fall ställer lagen krav på ytterligare rapporter.

Årsredovisning

De kommunägda bolagen ska i årsredovisningen återge en rättvisande bild av bolagens verksamhet, ställning och resultat i enlighet med gällande lagstiftning, normer och rekommendationer samt god redovisningssed. Årsredovisningen godkänns på årsstämman. Årsstämman ska hållas senast vid den tidpunkt som anges i bolagsordningen.

Redovisning enligt transparenslagen

För bolag med en omsättning som överstiger 40 miljoner euro per år och där kommunen har ett dominerande inflytande genom exempelvis ägande ställer lagstiftaren krav på en öppen och separat redovisning av finansiella transaktioner med kommunen. Enligt lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., så kallade transparenslagen, ska dessa bolag öppet redovisa vilka transaktioner som ägt rum mellan kommunen och bolaget, vilka medel kommunen tillfört bolaget och hur dessa har använts. De auktoriserade revisorerna ska för varje räkenskapsår granska om en öppen redovisning och en separat redovisning fullgjorts på föreskrivet sätt.

Revisorernas rapport lämnas till såväl bolagens styrelser som till kommunfullmäktige för beslut.

Hållbarhetsrapport

En hållbarhetsrapport ska avges av ”stora” bolag i samband med publicering av årsredovisningen. Ett företag definieras som stort om det, under de senaste två räkenskapsåren, uppfyller minst två av tre kriterier som lagstiftaren har bestämt (>250 anställda, >175 miljoner kronor i balansomsättning eller >350 miljoner kronor i omsättning). Rapporten ska avges antingen som en del av årsredovisningens förvaltningsberättelse eller som ett fristående dokument. För koncerner finns möjligheten att upprätta en hållbarhetsrapport för gruppen som helhet. Hållbarhetsredovisningen ska visa på vilka väsentliga icke finansiella risker som är kopplade till verksamheten och hur affärsmodellen tar hänsyn till icke finansiella aspekter. Miljö, medarbetare, sociala aspekter, mänskliga rättigheter och antikorrupktion är områden som lagstiftaren identifierat vara av väsentlig betydelse och som ska belysas i hållbarhetsrapporten.

Särredovisning av monopol- och konkurrensutsatt verksamhet

För så kallade monopolbolag, när de bedriver monopol- och konkurrensutsatt verksamhet, finns det krav på särredovisning av dessa verksamheter.

Principer för publicering av externa rapporter

Bolagen med kommunalt ägande ägs av kommuninvånare och förvaltar stora värden. Förtroendet för kommunal verksamhet är därför ytterst viktigt och måste vårdas. Detta ställer stora krav på en öppen och professionell informationsgivning.

Bolagets årsredovisning ska offentliggöras inom en månad efter att bolaget hållit sin årsstämma. Offentliggörande sker genom publicering i PDF-format på bolagets och kommunens webbplats. Om publiceringen inte sker på kommunens webbplats ska det istället finnas en hänvisning till bolagets webbplats. I förekommande fall ska även hållbarhetsrapporten och redovisning enligt transparenslagen publiceras på motsvarande sätt som publicering av årsredovisningen. Alla redovisningshandlingar, inklusive revisionsberättelser, ska finnas tillgängliga på webbplatsen under minst 10 år.

Ärendehantering

Alla ärenden, där ett dotterbolag inte själv har beslutanderätt, ska gå till moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Moderbolaget har i vissa fall beslutande rätt, men då ärendet ska lyftas till kommunfullmäktige ska det, efter att ha passerat moderbolaget, överlämnas till kommunstyrelsens beredning till kommunfullmäktige.

Ett ärende som bereds av moderbolaget ska diarieföras i kommunens diariesystem och tilldelas minst en handläggare. Underlag till ärendeberedning skickas till handläggaren.

Rutiner kring hantering av valärenden

Styrelsesammansättning i de kommunala bolagen kan ändras löpande under året och det är viktigt att kontinuerligt bevaka nyval, entledigande mm. För att säkerställa en bra kommunikation och administration av valärenden gäller följande:

- valärenden, både nytillsättningar och avsägelser, hanteras av respektive parti och kommuniceras genom politiska sekreterare till kansliet
- kommunfullmäktiges sekreterare informerar moderbolaget att ett valärende behandlats på kommunfullmäktige
- en avstämning görs vad gäller bolagets fullständiga namn och organisationsnummer
- fullständig information om den valda personen lämnas till moderbolaget som i sin tur säkerställer att det berörda bolaget informeras
- efter att kommunfullmäktige har sammanträtt och efter att protokollet har justerats ska ett protokollutdrag avseende valärenden översändas till det berörda bolaget
- det berörda bolaget upprättar extrabolagsstämmoprotokoll per capsulam (pappersstämma) som översänds till moderbolaget som ser till att det undertecknas av ägarombudet alternativt skickas protokollet för underskrift direkt till ägarombudet
- ägarombudet skriver på och lämnar protokollet till en ansvarig kontaktperson på kanslistaben eller direkt till moderbolaget Uppsala Stadshus AB
- det berörda bolaget ansvarar för att anmälan och registrering sker hos Bolagsverket

Rutiner kring hantering av kommunfullmäktige fastställda ägardirektiv

Kommunfullmäktige beslutar årligen om ägardirektiv som ska gälla för de kommunala bolagen. För att dessa ägardirektiv ska vara gällande ur ett aktiebolagsrättsligt perspektiv måste de anmälas på en extra bolagsstämma i respektive bolag. Den extra bolagsstämman, i form av stämma per capsulam (pappersstämma), ska hållas så snart som möjligt efter att det aktuella fullmäktigeprotokollet har justerats.

Relaterade dokument

Följande dokument relaterar denna rutin till:

- Ägarpolicy för Uppsala kommun
- Riktlinjer för bolagsstyrning inom Uppsala kommun
- Mall för bolagsstyrningsrapport
- Mall för kommunstyrelsens instruktion till ägarombud

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Mall_bolagsstyrningsrapport

Datum:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer:

Handläggare:
Förnamn Efternamn
Förnamn Efternamn

Version/DokumentID:

Bolagsstyrningsrapport

Innehåll

Allmänt om bolaget	3
Styrelsens arbete under kalenderåret	3
Valberedning	3
Styrelseledamöter/styrelsens sammansättning.....	3
Styrelsens arbetsordning.....	5
Redogörelse för styrelsearbetet 201X.....	5
Styrelsens och verkställande direktörens utvärdering	6
Arvodering av styrelsen	6
Verkställande direktören	6
Revisorer.....	6
Efterlevnad av styrande direktiv	7
Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet	7
Efterlevnad av de kommunala befogenheterna.....	7
Efterlevnad specifika ägardirektiv.....	7
Efterlevnad styrdokument	8
Internkontroll	8
Kontrollmiljö	8
Riskbedömning och kontrollaktiviteter.....	9
Uppföljning	9
Behandling av bolagsstyrningsrapporten.....	10

Styrelsens arbetsordning

Styrelsen är ansvarig inför aktieägarna för organisation och ledning av bolaget. Styrelsen skall fortlöpande kontrollera bolagets och i förekommande fall koncernens ekonomiska situation. Styrelsens ordförande skall leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som aktiebolagslagen och bolagsordningen föreskriver. Vid kalenderårets första styrelsemöte fastställer styrelsen för XXX AB årligen en arbetsordning med instruktioner avseende arbetsfördelning mellan styrelse och verkställande direktören samt instruktioner för ekonomisk rapportering. Styrelsen kallas till minst X ordinarie sammanträden.

Sammanträdena koordineras i den mån det är möjligt till tidpunkterna för ekonomisk rapportering och ordinarie bolagsstämma.

Auktoriserad revisor respektive lekmannarevisorer har möjlighet att delta vid minst ett styrelsesammanträde och vid detta tillfälle redogöra för bokslutsrevisionen. Styrelsen genomför en årlig utvärdering av sitt arbete samt verkställande direktörens insatser i enlighet med Uppsala kommuns ägarpolicy.

Redogörelse för styrelsearbetet 201X

Under 201X har styrelsen haft X ordinarie sammanträden (och eventuellt ett extra sammanträde och/eller ett möte per capsulam). Sekreterare har varit NAMN EFTERNAMN, titeln. Styrelsen har behandlat följande (fasta) punkter. Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt har under året (inte) lämnats till kommunfullmäktige för ställningstagande (... och avser...)

Följande ärenden har behandlats under perioden januari – juni:

- Planeringsunderlag till budget inklusive investeringsplan
- Styrelsens arbetsordning
- Vd-instruktion
- Granskning av intern kontrollplan avseende föregående år
- Årsbokslut, årsredovisning samt vinstdisposition
- Revisorernas årsrapport
- Fastställande av tid för ordinarie bolagsstämma
- Bolagsstyrningsrapport
- Tertialrapport inklusive verksamhetsuppföljning (prognos1)
-

Under perioden juli – december:

- Delårsrapport inklusive verksamhetsuppföljning (prognos2)
- Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan
- Riskanalys och intern kontrollplan för kommande år
- Affärsplan för kommande år (budget och planåren)
- Revisorernas delrapporterings-pm

Härutöver ... investeringsärenden, försäljningar, remissvar över revisionsrapporter, regler för representation, incidentrapporter, beslutsordningar etc behandlats.

Styrelsen har också haft en konferens i samband med styrelsemötet ÅÅMMDD samt ett seminarium i samband med styrelsemötet ÅÅMMDD.

Styrelsens och verkställande direktörens utvärdering

Under året har genomförts utvärdering av styrelsens och verkställande direktörens arbete. Utvärderingen har visat att ...

Härutöver har kontroll gjorts av om ledamöter eller verkställande direktören har uppdrag/intresse i företag som bolaget har affärsförbindelse med eller som är verksamt i samma bransch. (Kontrollen har gjorts genom att de berörda personerna har fått intyga på heder och samvete att sådana affärsförbindelser inte förekommer.) Det har kunnat konstateras att ...

Arvodering av styrelsen

Beslut om arvodering av styrelsen fattas av Uppsala kommunfullmäktige.

Verkställande direktören

Verkställande direktören (VD) leder verksamheten i XXX AB inom de ramar som styrelsen lagt fast. Bolagets VD är anställd av XXX AB. VD tar fram informationsbeslutsunderlag inför styrelsemöten, är föredragande samt ger motiverade förslag till beslut. VD leder bolagets arbete och fattar beslut i samråd med övriga ledande befattningshavare.

Ledande befattningshavare/Bolagets ledningsgrupp har under 201X bestått av följande personer:

Namn Efternamn, Vd från och med ÅÅMMDD

Namn Efternamn, funktion från och med ÅÅMMDD

Namn Efternamn, funktion från och med ÅÅMMDD

Revisorer

Bolagets externa revisorer upphandlas av moderbolaget. Lekmannarevisorerna utses av kommunfullmäktige. Revisorer under 201X var:

Auktoriserade revisorer:

YYYY AB

Ansvarig revisor:

Granskningsansvarig:

Lekmannarevisorerna:

Namn Efternamn

Namn Efternamn

Auktoriserad revisor ges tillfälle att delta vid minst ett styrelsesammanträde för att redogöra för bokslutsrevisionen.

Bolagsledningen samt ekonomi- och redovisningschefen har löpande kontakt med bolagets auktoriserade revisorer. Samarbete med revisorerna och lekmannarevisorerna har fungerat ... (beskriv hur revisionsplanering har skett,

avstämningsmöten, eventuella påpekanden som revisorerna gjort men som inte var så väsentliga/materiella att de ska nämnas i revisionsberättelsen).

Efterlevnad av styrande direktiv

Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet

I bolagsordningen anges att XXX AB ska ...

Bolaget är vidare skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten skall bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe.

XXX AB:s uppdrag är...

Bolaget följer det kommunala ändamålet och inga avsteg har skett under året.

Efterlevnad av de kommunala befogenheterna

Lokaliseringsprincipen

XXX AB följer lokaliseringsprincipen då bolaget ...

Likställighetsprincipen

XXX AB iakttar likabehandlingsprincipen och behandlar alla lika då ... (Exempel: marknadsanpassade villkor alltid tillämpas vid såväl hyressättning av lokaler och annan upplåtelse av lokal, byggnad och mark som vid tillhandahållande av fastighetsanknutna tjänster).

Självkostnadsprincipen

XXX AB tillämpar, i enlighet med de specifika ägardirektiven, marknadsanpassade villkor vid hyressättning av lokaler och vid annan upplåtelse av lokal, byggnad eller mark. Vid fastighetsförsäljningar anlitas fastighetsmäklare för affärsmässig försäljning på öppna marknaden.

XXXX AB tillämpar, i enlighet med bolagsordning och de specifika ägardirektiven, marknadsmässiga villkor vid tillhandahållande av fastighetsanknutna tjänster till interna och externa hyresgäster liksom vid genomförande av hyresgästinitierade investeringar. De marknadsmässiga villkoren fastställs i samband med upphandling av aktuell tjänst och entreprenad.

Efterlevnad specifika ägardirektiv

XXXX AB följer de specifika ägardirektiven som kommunfullmäktige beslutade om den dag månad 201X och som gäller från och med den 1 januari 201X. Utgångspunkten för de (nya) ägardirektiven var att tydliggöra Av XXX AB:s ägardirektiv framgår att:

XXXX AB ... Bolaget har uppfyllt ägardirektivet genom ...

Efterlevnad styrdokument

XXX AB efterlever de styrdokument som är tillämpliga för XXXX AB eller dess uppdrag. Bolagsstyrningen i XXX AB utgår från aktiebolagslagen och kommunallagen. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har utarbetat Principer för styrning av kommun- och landstingsägda företag, ett dokument som bygger på Svensk kod för bolagsstyrning, och som syftar till att lyfta fram betydelsen av styrning för legitimitet, ändamålsenlighet och effektivitet i kommun- och landstingsägda bolag. XXXX AB följer dessa principer.

Bolagets verksamhet styrs utöver ovanstående av följande dokument:

- av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmål och uppdrag i Mål och budget
- Ägarpolicy och övriga styrdokument
- Ägardirektiv och uppdrag
- Aktuella lagar och föreskrifter

Dokumenterna betecknas som förutsättningarna för bolagets verksamhet och arbetas in i den årliga affärsplanen.

Internkontroll

Styrning och kontroll av verksamheten ingår i XXXX AB:s verksamhetsstyrning och ledningssystem. Den interna kontrollen utgår från Uppsala kommuns policy för intern kontroll och ska se till att verksamheten bedrivs i linje med denna samt med bolagets egna uppsatta mål, styr- och policydokument.

Internkontroll är en process som syftar till att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig, kostnadseffektiv och säker verksamhet.
- Tillförlitlig ekonomisk och finansiell rapportering och information.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter m.m.

Styrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet med utgångspunkt i beslut fattade av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Verkställande direktör ansvarar för att i enlighet med policyn utforma konkreta och lokala regler och anvisningar för att upprätthålla en god internkontroll. Dessa regler ska antas av styrelse. Verkställande direktören avrapporterar löpande till styrelsen om hur den interna kontrollen fungerar.

Kontrollmiljö

I styrelsens arbetsordning och instruktioner för verkställande direktören säkerställs en tydlig roll- och ansvarsfördelning till gagn för en effektiv hantering av verksamhetens risker. Styrelsen har vidare fastställt ett antal grundläggande policyer och andra styrdokument av betydelse för arbetet med den interna kontrollen. Här ingår bland annat beslutsordning och delegationer för olika befattningshavare.

Bolagsledningen rapporterar regelbundet till styrelsen utifrån fastställda rutiner.

Styrning och kontroll av verksamheten hanteras inom ramen för bolagets verksamhetsstyrning. XXXX AB har i sin affärsplan integrerat genomförd riskbedömning och intern kontrollplan för att möjliggöra för bolaget att uppnå fullmäktiges respektive styrelsens mål och uppdrag.

Lekmannarevisorerna har under 201X sedvanligt granskat den interna kontrollen (löpande granskning av internkontroll) samt presenterar en årsrapport under våren 201X. Lekmannarevisorerna bedömde den interna kontrollen för 201X... (som tillräcklig).

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Inför genomförandet av riskanalys har ”röda flaggor” för verksamheten identifierats i samband med bolagets årliga omvärldsanalys. Riskanalys för nästkommande år genomförs innevarande år.

Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå bolagets uppsatta mål. Riskfaktorerna delas in i olika kategorier:

- Omvärldsrisker
- Finansiella risker
- Legala risker/ Bristande efterlevnad av regelverk
- IT-baserade risker
- Verksamhetsrisker
- Redovisningsrisker
- Risk för förtroendeskada

Värdering av riskerna genomförs av chefs- och ledningsgrupp. För varje risk framgår definition och exempel. Riskerna graderas utifrån konsekvens och sannolikhet.

Styrelsen tar beslut om vilka väsentliga risker som ska lyftas till den interna kontrollplanen, samt om det finns lågt värderade risker som också behöver behandlas i den interna kontrollplanen.

Den interna kontrollplanen följs upp löpande, se bilaga X till årsrapporten.

Uppföljning

Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen och externa revisionen.

Åtgärder för att minska sannolikheten för, samt konsekvenser av, identifierade risker följs upp löpande och granskas i samband med verksamhetsuppföljning, samt vid behov vid interna revisioner. Uppföljning av Intern kontrollplan dokumenteras kontinuerligt. Uppföljning genomförs av...

Bolaget upprättade och styrelsen beslutade om internkontrollplan för 201x den xx månad 201x. Planen följdes upp av styrelsen i samband med delårsrapport och verksamhetsuppföljning, datum. Granskning av den interna kontrollplanen genomförs vid styrelsemöte datum. Uppföljning av internkontrollplanen för 201x är bilaga till årsrapporten, se bilaga Y Uppföljning av internkontrollplan 201x.

Behandling av bolagsstyrningsrapporten

Föreliggande bolagsstyrningsrapport för år 201x kommer att styrelsebehandlas den xx månad 201x och kommer att tillställas bolagets årsstämma för beslut.

Stad, datum

[Namn Efternamn]

Ordförande

[Namn Efternamn]

1:e vice ordförande

[Namn Efternamn]¹

2:e vice ordförande

¹ Bolagsstyrningsprotokoll avges och undertecknas av hela styrelsen.

Uppsala kommun
Instruktion_ ägarombud

Handläggare:
Förnamn Efternamn
Förnamn Efternamn

Datum:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Instruktion till ägarombud vid ordinarie bolagsstämma i XXXX AB

Kommunstyrelsens instruktion till ägarombudet i XXXX AB

Inför årsstämman ska instruktion ges till ägarombudet avseende fastställande av resultat- och balansräkning, disposition av resultatet samt prövning av ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktör.

Enligt ägarpolicy samt reglementet för kommunstyrelsen beslutar kommunstyrelsen om instruktion till ägarombudet.

Kommunstyrelsen beslutar

att ge ägarombudet som instruktion att på årsstämman i XXXXX AB avseende räkenskapsåret 2XXX fatta beslut i enlighet med revisionsberättelsen som lämnas på stämman.